Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 1 (1?376). [illegible] Львів, пятниця 1. січня 1926. Поштова належитість [illegible] оплачено гуртом.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·30 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунія 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австр. 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

На порозі нового року.

З днем 1. січня 1926 „Діло" входить формально в 44-тий, а фактично в 46-тий рік свого істнування. Засноване в січні 1880 року, появлялося без перерви майже аж до кінця листопада 1918 р., коли польська військова влада на приказ ген. Розвадовского закрила „Діло". Заходи відновити його в 1919 р. не дали ніяких наслідків. Аж в 1920 р. вдалося на місце „Діла" випустити орган під иншою назвою („Громадська Думка"). Опісля безнастанні переслідування української преси, вічні закривання і т. и. спричинювали зміну назви нашого щоденника („Українська Думка", „Український Вістник", „Громадський Вістник", „Свобода"). Таким чином з життя „Діла" випало три роки (1919 рік, в якому на місце „Діла" нічо не появлялося, і два роки заступних органів). Колиб не це, то „Діло" входило би тепер в 47-мий рік свого істнування.

Всеж таки „Діло" є не лише найстаршим з істнуючих органів української преси в Галичині, але й на всьому світі. Одночасно „Діло" є найстаршим з істнуючих органів львівської преси без огляду на мову, партійність і напрям.

Та колиб прийшлося говорити про матеріяльне забезпечення найстаршого українського і львівського органу, то мало втішного можна булоб сказати на ту тему. А прецінь „Діло" є органом вже кількох поколінь нашого громадянства, а прецінь воно виховало десятки тисяч української інтелігенції, і прецінь воно було і досі є трибуною [illegible]ріїнства.

Одначе ми не маємо на меті ані [illegible]давати історії „Діла", ані переслідити поодиноких фаз його розвитку, ані нарікати, як це звичайно у нас діється. Колиж всетаки [illegible]но згадуємо про цю небезпечність та про тернистий шлях української преси, то з иншого приводу.

Звичайно з початком кожного року всі пресові органи розщедрюються всякими обіцянками на адресу передплатників і читачів, щоби заохотити до передплати, щоби поширити круг своїх читачів. Цей обовязок спадає і на нас. Та ми не [illegible]емо користуватися причинними [illegible] пресових органах засобами реклями, не будемо робити обіцянок, [illegible] ми не в силі здійснити. Може бути, що наші дотеперішні передплатники можуть з того приводу [illegible] до нас претенсії, одначе ще більші претенсії маємо ми до українського громадянства. Очевидно, [illegible] свідомі того, що на адресу „Ді[illegible] посипатися град закидів і [illegible] що може обіцяти що[illegible]кий появляється в обємі [illegible]ок невеликого формату [illegible]в побільшити свій обєм? [illegible] такий щоденник відповідає [illegible]м вимогам, чи може він [illegible]

[illegible]ганy політичного, репрезентативного, але й служити всім українським установам, організаціям, друкувати безчисленні поклики, відзиви, відозви і т. и.

А тимчасом число передплатників не лише не зростає, але виявляє тенденцію до зменшення з огляду на „фінансову крізу". І ця то „фінансова кріза" є тим щитом, яким борониться український обиватель перед українським органом, перед єдиним українським щоденником.

Сім міліонів українського населення під Польщею, понад 20 тисяч української інтелігенції, яка прецінь має якісь вимоги, якісь культурні потреби і — один український щоденник на 4-ох сторінках, який ледве клигає. З жалем і соромом приходиться стверджувати, що є сотні українських родин, в яких торочиться про патріотизм, в яких робиться докори цим і тим, в яких на лаві обвинувачених кладеться передових діячів, а в яких і сліду нема української книжки (хіба прислана безплатно), які не абонують періодика, навіть тижневика, не то щоденника.

Лише під Польщею нас сім міліонів. Змагаємо до здійснення тих умов істнування, які є природні для кожної живої нації. Але чи ті змагання є обєктивно оправдані? Чи засвідчуємо ми їх у нашому внутрішньому житті? Чи виявляємо ми наглядно те, що ми здатні не лише користати з прав, але й виконувати обовязки, коли ми тепер не виконуємо тих обовязків у відношенні до наших національних установ, організацій, у відношенні до нашої преси. Число українського населення під Польщею рівняється числові населення Бельгії або Голяндії, а переходить число населення Греції, Швеції, чи Болгарії. Порівняйте живчик життя тих народів, тисячі пресових органів, десятки і сотні щоденників тих країн з нашим черепашим ходом, з нашим одиноким щоденником. Правда, ми живемо в незвичайно важких умовах, ми не є державною нацією, але є й такі ділянки життя, на які противник не в силі покласти своєї твердої руки, але є такі обовязки, на які нема заборони, які лежать у нашій спроможности і нашій силі. Можна взяти на одну октаву нижче і вказати на Данію (3,4 міл. населення), Ірляндію (3,1 міл. нас.), Фінляндію (3,4 міл. нас.), Швайцарію (3,9 міл. нас.); можна вкінці вказати на маленькі народи, як Литовців (2,2 міл.), Латишців (1,9 міл.) і Естонців (1,1 міл.). Кілько ті народи видають щоденників і кілько ті щоденники мають абонентів, а кілько ми? Зовсім слушно, що Латишці і Естонці, які ще перед війною майже не мали неграмотних, а за те мали по десятку щоденних пресових органів, сьогодня живуть вільним життям, а ми завмираємо без сонця і світла. Але [illegible]

тільки один невеличкий щоденник в смішно малім накладі. Але кожний житель Данціґа уважає ґазету своєю конечною потребою. Так само, як він мусить їсти, так само мусить купити щодня ґазету. А в нас? На все мусить найтися, одначе коли мова про ґазету, то негайно виринає щит під назвою „фінансової крізи". Ба, що більше! Українські установи, організації, товариства, яких обовязком є попагувати і спомагати поширення української преси, звичайно просять, щоби їм ґазету висилати безплатно, бо в них — мовляв — нема фондів на це. Є фонди на льокаль, на сторожа, на світло, на опал, на чужі ґазети, тільки нема фондів на українську ґазету. Словом: „фінансова кріза". А на ґазету, невідкличну потребу кожної культурної людини, не сміє бути „фінансової крізи". Преса є ще одним з наглядних признак нашого життя, і кожний, хто відтягається від української ґазети, той вбиває ту нашу життєву признаку.

Коли говоримо ці гіркі слова, то — очевидно — не на адресу тих, які сповнюють свої обовязки, які виявляють свої потреби культурної людини. Та одночасно може впасти закид, що ці слова й так не дійдуть до тих, які іґнорують українську ґазету. Діло в тому, що ми мусимо контролювати всіх тих, що не передплачують української ґазети, мусимо старатися, щоби в кожній українській інтеліґентній хаті був український щоденник.

Часто ще можна почути у відповідь на запит, чому [illegible] не передплачує цей чи той українськ[illegible] ґазети, досить оригінальну відповідь: я — мовляв — політикою не займаюся, чи не цікавлюся. Очевидно поруч „політики" в ґазеті є ще багато инших справ і [illegible], якими цікавиться кожна культурна людина. А вкінці, що тепер не є політикою в широкому розумінні того слова?

Ось причини, із-за яких ми не можемо робити обіцянок нашим читачам. По своїм силам ми сповнюємо наші обовязки перед громадянством. Нехай же суспільність сповнить їх супроти нас, а тоді певно ми й без обіцянок постараємось побільшити обєм та поширити відповідні ділянки ґазети.

Зазначуємо ще раз, що наш орган є в повній залежности від [illegible]шого громадянства. Так, як тепер маються справи, то можемо [illegible] одно заявити: якщо [illegible] шан. передплатники [illegible]дуть точно вплачувати передплату, то приступимо до відновлення „Бібліотеки найзнаменитших повістей", бібліотеки, яка десятками літ була культурною потребою і поживою українських родин.

Шкільна реформа.

Проєкт нового шкільного закону.

Мін. Ст. Ґрабский вніс до сойму давно заповіджений проєкт закону про устрій шкільництва. Слід з ним познайомити ширші кола нашого громадянства, бо задумані зміни не минуть і нашого шкільництва не тільки державного, але й приватного. Проєкт обіймає ось які виховні заведення і школи: I. захоронки, II. всенародні школи, III. а) школи і доповняючі курси та школи і курси для дорослих, б) низчі школи фахові, в) загально образуючі і фахові ліцеї, г) загальнообразуючі і фахові ґімназії, д) заведення для образування учителів, IV. високі школи.

Анормальні діти виховується окремо.

Школи всіх типів діляться на державні, самоврядні (підчинені самоврядуванням) і приватні.

Захоронки служать для дітей до шкільного віку, на які не розтягається шкільний примус. Всенародні школи обовязкові для всіх і тривають 7 літ. Науку починають діти правильно, скінчивши 7-мий рік життя. Коли діти після скінчення всенародньої школи не ходять до инших шкіл, то мусять до 18 р. життя ходити на доповняючу науку.

До нижчої фахової школи приймають дітей, що покінчили 5 клас всенар. школи, або на основі вступного іспиту в 13 р. життя. Державні загально образуючі ліцеї шести- або трилітні. Перші діляться на 3-літний низчий і вищий, другі обіймають тільки вищий ступінь в двома відділами: гуманістичним і математично-природописним. Програма низчого ступня ліцею відповідає програмі трьох найвищих кляс 7-микласової всенародньої школи найвищого організаційного ступня. Програма вищого ступня спирається на програмі 3 літ. низчого ліцею або семиклясової всенародньої школи найвищого організаційного ступня.

До I. кл. ліцея низчого ступня приймається учеників на основі [illegible]

Red. czas. „Dilo" Pr. 966/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo" Nr. 289 (10.669) z dnia 27 grudnia 1925 r. pod tytułem: „Urjadowo zamowczany) złoczyn" w ustępach a) między słowami Iwana Dubyny... a: Iwan Dubyna [illegible] [illegible]

dokonaną w dniu 28. grudnia 1925 roku konfiskatę za uzasadnioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze [illegible]

вступного іспиту в матеріялу 4-ох кляс державної семиклясової школи найвищого організаційного ступня. До І. кляси вищого ступня ліцея приймається а) тих, що кінчили низчий ступінь ліцею, б) після провірення кваліфікацій учеників, що покінчили VII. кл. всенародньої школи, в) инших кандидатів на основі вступного іспиту.

Фахові школи мають бодай два роки навчання, а є вони ріжні: торговельні, технічні, промислові, господарські, залізничі, дорогові і т. п. До І. кл. приймається на основі свідоцтв укінченої VII. кл. всенародньої, третої кляси низчого державного ліцея, або вступного іспиту. Для учеників, що покінчили всенародню школу низчого організаційного ступня, утвориться підготовчі кляси для переходу до вищого ліцея. Ученики, що покінчили повний державний ліцей і склали кінцевий іспит, одержать в державній і у військовій службі окремі права.

Державні загальнообразуючі гімназії є дволітні. Їх програма спирається на програмі вищого державного ліцея. Є вони: клясичні, гуманістичні, матем.-природ. і т. д. Гімназії підготовляють до наукового думання у спеціяльній галузі знання. Фахові гімназії є теж дволітні: торговельні, агротехнічні, механічні і т. д. Приймається до них кандидатів з укінченим вищим ступнем ліцея або на основі вступного іспиту.

Учительські сили для захоронок виховується в окремих дволітніх семинаріях після укінчення 7 кляс всенар. школи. Учителів для всенар. шкіл виховується а) в учительських пятилітніх семинаріях після укінчення всенар. школи, б) в педагогічних дволітніх гімназіях після укінчення вищого загальнообразуючого ліцея, в) в педагогічних річних курсах після укінчення гімназії, г) на курсах дальшого образування чинних учителів. Загальнообразуючі гімназії будуть з правила злучені з загальнообразуючими ліцеями в одно заведення.

До високих шкіл будуть приймати після укінчення загальнообраз. гімназій. Окремі приписи вказують, до яких високих шкіл і під якими умовами будуть прийматися абсольвенти инших шкіл. Окремі закони подають умови, яким мусітимуть відповісти школи приватні і самоврядування. Вони могтимуть теж під окремими умовами одержувати права державних шкіл.

Одиниці, що здобули освіту позашкільною дорогою, могтимуть шляхом окремих іспитів добути такі формальні кваліфікації і права, які дає укінчення відповідних державних шкіл.

Закон має увійти в життя з днем 1. вересня 1926 р.

Ми подали основний зміст нового закона, щоби дати підклад до дискусії над ним. Польська щоденна і фахова преса вже її широко розвинула, а Товариство учителів середніх і вищих шкіл у Варшаві оголосило 22 питання дотичного проєкту з зазивом до своїх філій, щоби надсилали на них відповіди. Ясно, що й наше громадянство, а передовсім учительські кола повинні зацікавитися тим проєктом та про нього висловитися. Очевидно, не лише учителі, але й батьки повинні теж у цій важній справі сказати своє слово.

Д. К.

Лист з Поморя.

Поморя, 28. грудня 1925.

В країні добре знаній нашій молоді (Тухоля), що брала участь у визвольних змаганнях українського народу, лунають останніми часами чимраз сильніші голоси новітніх Катонів. Поморя, описане у вшехпольських газетах всесторонньо й назване „Словом Поморским" аж перлиною Річипосполитої, старається за всяку ціну відвернути увагу свого населення від дійсного положення Польщі в цей спосіб, що тутешня преса займається і журиться иншими чи то сусідними, чи подальшими державами та видвигає на денне світло чужі помилки і блуди, роздмухуючи їх до неможливої величини. Ідеольоґ нинішної Польщі Р. Дмовский твердить, що в цілій Европі погане економічне положення, тому й у Польщі не треба цим надто журитись, бо, мовляв, як усюди погано й тяжко, то чому у нас малоб бути краще? Другий новітній Катон, кс. Цешиньский не звертає уваги на економічну скруту й на упадок морали у себе дома, але за те журиться упадком католицизму в Югославії, Чехословаччині й Німеччині („Odrodzenie germańskiego poganizmu" „Слов. Поль." ч. 299 з 25. XII.), а навіть виступає в обороні целібату, вводженого нашими владиками у Сх. Галичині. Цей протикатолицизм в устах о. Кс. С. є дійсно понівугідний. Дуже помилявся би той, хто думав би, що тутешні католики осягнули вершок досконалости. Вистане приглянутись іхньому життю, а тоді ясним стане, що іхній католицизм це лиш зверхня політура, під якою криється всяка злоба і воюючий шовінізм. Доказати це не трудно. Вистарчить глянути, в який спосіб руйнується тут непольське (німецьке) шкільництво, як заєдно побрязкується шаблею в сторону німецьких кордонів, як недвозначно говориться про інкорпорацію Данцігу, який, мовляв, є зданий на ласку Польщі й без неї не може істнувати. Навіть більше: тутешні газети, вказуючи на колишній гнет Поляків у Східній Прусії, силкуються доказати, що найкращою розвязкою справи й найліпшою відплатою було би прилучення цеї країни до Польщі, до цього „раю" народів та архикатолицького „прибіжища" в Европі.

Ціле Поморя засипане товариствами „повстанцуф і воякуф", які правильно відбувають муштру й на випадок війни зможуть сформувати велику армію. Економічно, Поморя сильніше від инших дільниць Польщі, а це завдяки добрій організації, полишеній іще Німцями. Але теперішня державна господарка підкопує з кожним днем цей добробут, так, що марево банкроцтва жде тут усі більші фірми якщо не зміниться податкова система і бюрократизм адміністрації, [illegible] спираючись на системах австрі[illegible] пруській та російській, завела [illegible] безголовя і замішання у господ[illegible] життя.

Розуміється, Поморяне страшенно не люблять зайдів, головно тих з Галичини і б. Конгресівки, прозиваючи їх згірдливо: „Конґресувяк" і „Ґалісяк". Галицькі шовіністи позаймали тут теплі місця, а в редакціях часописей пькують останніми часами вже не тільки проти Німців, але й усіх инших меншостей. Доказом цього є хоч би періодичні дописи в „Слові Поморскім" п. з. „Листи з Малопольски Східної", де якийсь блазень з львівського бруку кормить читачів цеї газети такими оригінальними новинками, що, мовляв, у Галичині Українці „rzezzą" польські школи, що це є елемент „вивротовий", але Полякам нема чого їх боятися, бо сх.-галицькі резервові старшини й державна влада дадуть собі з цим раду! Цеж ельокубрації людини божевільної, що числить хіба на глупоту своїх читачів і велику віддаль Поморя від Галичини.

Ті нещасні Українці, що їх доля загнала на Поморя, живуть одинцем, зовсім відірвані від Рідної Землі. Одинокою розрадою їх є українська преса, яку тут, треба признати, точно одержують. Тому, що на Поморю є мало фахівців у ріжних ділянках державного життя, трапляється часто, що староста має 6 кляс середньої школи, або що лікар є старостою тому тільки, що є власником більшої земельної посілости. За те голоду на землю тут не відчувається так, як у нас, бо середня посілість виносить 100—500 ha, а малі посілости перевисшають у величезній кількости 5 ha і доходять нераз до 50 ha. Рільничих шкіл є на Поморю 11! Безробітних є в останніх часах поверх 10.000, а це тому, що фабрики через застій у торговлі обмежили продукцію. Пиянство, і то серед інтелігенції, дуже поширене; теж саме і серед народу. Порядок і безпека кращі ніж у нас, але зате великі злочини не скоро можна викрити, бо їх виконавці — правдиві мистці в своїм роді.

Зважившн все те, чиж не краще булоб, щоби голоси тих повітних Катонів, що то всіх і вся осуджують, в першу чергу звернулися до своїх горожан і картали їх так, як це робив свого часу Скарга? Пощо пишукувати тріску в оці Німця, Українця, Білорусина й ин. чужинця, коли у їх власному оці стирчить поліно.

М. О.

Памятаймо: Рідна Школа — це наша рідна фортеця, це певний захист у добі лихоліття!!

Урядово замовчаний злочин.

Дня 28. грудня 1925 посол Сергій Козицький мотивував на пленумі сойму наглість внеску Українського Клюбу в справі убивства поліцією в селі Козин дубенського повіту на Волині селянина Хоєцького. Як наші читачі знають, наглість внеску українських послів ухвалено одноголосно і на місце трагічної події виїде спеціяльна слідча комісія, в якій будуть заступники й від Українського Клюбу.

Сьогодня подаємо докладніші дані про це убивство, які представляються так:

У квітні м. р. мешканці села Козин вертали з ярмарку. Міхал Лентек катував по пяному свого коня. Люде стали звертати йому увагу, щоб так не бив коня, на що він витягнув револьвер, вистрілив і тяжко зранив одного чоловіка, а потім повідомив поліцію, що на нього напали бандити і він мусів боронитися. Свідків, що зізнавали в некорисіть Лентека, поліція била, щоб вимусити їх згоду на те, що він говорив. Одним з тих свідків був Хоєцький, що безпосередно по переслуханні нібито поповнив самовбивство. Власти не списали протоколу й веліли негайно його поховати. Щойно після ексгумації тіла секція виказала, що Хоєцький помер наслідком побоїв.

Тому, що досі нікого з виновників не покарано, надзв. слідча комісія має провірити їх вину й віддати їх заслуженій карі.

Радянська Україна.

Українізація Червоної Армії.

Харківські „Вісти" з 19. XII. ц. р. приносять коротку статейку Богомольця про українізацію Червоної Армії. Автор нарікає в ній на трудноші, серед яких українізація відбувається. Вони бувають переважно технічного характеру. „В армії — пише він дослівно — є ціла низка причин, що не сприяє швидкому її (українізації) переведенню. Одною з тих причин є та специфічна особливість, яку має армія, це в першу чергу її боєвий військовий дух. Тут кожне слово, кожна фраза має свою точність, своє особливе значіння. Тут дбати треба не тільки про українізацію цілого, але й ще про точно втриману і вірну військову терминольогію, а це зробити не легко. Військова термінольогія кожної нації творилася і удосконалювалася на протязі століть. А на Україні, відколи вона істнує, вперше (?) тільки при Радянській владі приступлено до цього з усією серйозністю. Тому то так важко і так трудно в короткий час перевести повну українізацію армії". Далі автор пише, що в школі Червоних Старшин ім. ВУЦВК-ту ведуть у тому напрямі велику роботу. Ця школа виховує старшин, що прекрасно володіють українською мовою та знають побут українського робітника і селянина, а крім цього вона працює над українською військовою термінольогією. На початку грудня повстала при школі окрема комісія, що усталює українську військову і військово політичну термінольогію. Комісія звязалася вже цілим командним складом армії на Україні, щоби використати усі практичні вказівки та досвід того складу при усталюванні термінольогії. Та сама комісія приступила до перекладу на українську мову всеї військової (перш за все статутів) і військово-політичної літератури. З того виходить, що українізація червоної армії на Україні йде пиняво. („Вісти").

Чужий капітал та відбудова Києва.

Ще минулого року вела міська управа Києва переговори з представником німецького товариства „Електропідприємство" в тому напрямі, щоби воно приняло участь у відбудові Києва. Переговори він[illegible] в імени товариства інж. Бекер. Тепер звернулася управа міста до харківського уряду з проханням про дозвіл на приїзд Бекера до Києва, щоби він міг на місці познайомитися з комунальною господаркою Києва. При цій нагоді управа міста вела би з ним дальші переговори про форму та розміри можливої участи названої фірми у відбудові міського господарства. У звязку з тим, управа міста рішила вислати за кордон завідуючого міською господаркою Алексеєва в товаристві двох інженерів для обзнайомлення з комунальним господарством і досягненнями на полі електрифікації на заході.

(„Вісти").

По широкому світі.

Англійський уряд перетворює льондонський аеродром у центр оборони держави літаками перед ворожим наступом. Від цього центру йтиме довгий оборонний ланцюг на захід та північ.

Болгарський Кабінет Цанкова захитаний, внаслідок заяви недовіря десяти послів македонської групи. Причина: невдоволяюче становище уряду до національних меншостей.

У Греції утворено спеціяльний державний секретаріят для боротьби з комуністичною пропагандою.

Чічерін прийняв у Ковні представників пресі і підкреслив конечність істнування Литви як держави, з огляду на европейську рівновагу. Одночасно заявив, що СРСР. не мішається до розвязки справи Вильна.

Бельгійський уряд зменшить військову службу на 10 міс. у піхоті і 13 міс. у кавалерії.

Американський сенатор Бора, голова закорд. комісії в Сенаті, відмовився взяти участь у [illegible] делегації на конференцію розоруження, в якій поїдуть державний секретар Кельоґ, бувш. держ. секретар Хюз і секр. торговлі Гувер.

З польських справ

Призначення мін. Сікорского командантом львівського корпусу ще неполагоджене; у Варшаві ще радитимуть над ним.

Три партії передали президії Ради міністрів інтерпеляцію в справі метод слідства при процесі Штайгера, Єгера і тов.

Зменшення плат для послів, на 10 проц. пропонує посол Гломбіньский. Маршалок [illegible] уже с[illegible] доручення [illegible] в цій справі невідомо ще.

У Ченстохові 1000 безробітних демонструвало на вулицях, домагаючись праці.

Промисл у Лодзі знову ослаблений, внаслідок зачинення кількох фабрик. Причиною [illegible] рівців, які привозили з чужини.

На засіданні військової комісії сойму, посол Ліберман доказував, що зменшення часу військової служби до одного року і новобранців до 180.000 не зменшить оборонної сили держави.

Бувший премієр міністрів Артур Слівіньский, найшов собі, як історик літератури з професії, краще становище і став директором польських театрів у Варшаві.

У шкільній кураторії [illegible] відкрили [illegible] номісячній [illegible] пенсій у всьому окрузі.

У Варшаві [illegible] дажі тютюн[illegible] тютюневої монополії [illegible] але не видн[illegible]. Тютюн підносить[illegible] у ціні.

За рідну школу.

Підгайці 28. грудня 1925.

Дня 28. грудня 1925 р. відбулася в Підгайцях в кімнатах Т-ва „Родина" [illegible] анкета при участи 80 делегатів, [illegible] заступали 20 громад підгаєцького повіту. В цій поважній анкеті взяли численно участь і священики Підгаєччини зі своїм сеніором о. деканом Токаром на чолі.

Наради отворив п. Олекса Яворський і на його предложення вибрано головою наради о. Ліщинського і секретарем п. Ластовецького, зльокатованого учителя.

Шкільний реферат виголосив з доручення УНДО делегат зі Львова п. Іван Герасимович, представляючи значіння рідної школи для нації, сучасний стан шкільництва під Польщею на основі статистичних даних, та чого учать по нащих школах після міністеріяльних планів і шкільних підручників. Зокрема спинився бесідник на шкільному плебісциті і його наслідках та взивав ті громади, в яких проголошено введено польську чи двоязичну мову навчання, вносити своєчасно до 14 днів рекурси до міністерства просвіти, щоби опісля мати правну основу вносити скарги до Адміністраційного Трибуналу і взагалі вести дальшу боротьбу за українське шкільництво. Та попри загяту, систематичну боротьбу мусимо проєвити творчу працю і власними засобами збудувати рідну школу. Цей обовязок вложила українська суспільність на плечі „Українського Педагогічного Товариства", яке удержує народні, середні, фахові (промислові, ремісничі і торговельні) школи, захоронки, бурси, курси українознавства і для неграмотних і т. п. Кругло 16000 української дітвори вчиться і виховується під дбайливим оком 375 учителів [illegible] УПТ. Це безперечно вже великий успіх, означе в порівнанні до того, що [illegible] зробити — то капля в морі. [illegible] української дітвори вчиться в [illegible] школах або не побирає ніякої науки. Для них мусимо створити свої рідні школи УПТ. з особлившим узглядненням [illegible] промислу й ремесла. Щоб це [illegible] треба великої і шпкої організації. [illegible] кождій громаді мусить повстати [illegible] УПТ.: кожний Українець і Українка мають стати членом „Рідної Школи"; [illegible] кожний Українець (ка) віддає 1 проц. [illegible] брутто-доходів на „Рідну Школу". [illegible] Різдвяні Свята, Новий Рік, [illegible] Це дні „Рідної Школи". Згідно [illegible] рішенням усіх краєвих товариств, організацій і партій та за згодою [illegible] українських владик уся коляда йде [illegible] виключно тільки на „Рідну Школу".

Після реферату відбулася оживлена дискусія, в якій вияснювано поодинокі випадки шкільного плебісциту та взивано, [illegible] товариства, особливож кооперативи ставали членами УПТ. й давали [illegible] процент на „Рідну Школу".

Іменем духовенства підгаєцького деканату заявив декан о. Токар, що духовенство постановило одноцушно давати [illegible] процент своїх доходів на „Рідну Школу" і вже цього місяця складають.

Іменем селянства п. Скасків подякував референтові за вичерпуючий виклад [illegible], що всі селяне, навіть діти Підгаєччини колядуватимуть тільки на „Рідну Школу" та просив оо. духовних, щоби [illegible] в проповідях ще окрема піднесли і виказали вагу „Рідної Школи" і візвали від [illegible] народ до якнайбільшої жертвенности [illegible] на ту ціль.

Голова анкети о. Літинський у відповіді на це заявив іменем духовенства, що воно сповнить свій обовязок, вияснить в проповідях вагу „Рідної Школи" і само пожертвує на ту найважнійшу ціль [illegible] сучасного лихоліття.

Учасник.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Скасування наглих судів.

Дня 39. XII. оголошено розпорядок уряду, який касує наглі суди в окрузі львівської апеляції, а то для Бережан, Станиславова і Стрия. В інших місцевостях львівського апеляційного округа розпорядок про наглі суди остається в силі.

За обв. б. мін. Ґрабского.

На засіданні буджетової комісії польського сойму дня 30. XII. пос. Бирка реферував проект закона про затягнення загр. позички 6 міл. доларів платної на протязі 20 літ, котру б. мін. Грабский одержав від [illegible] спілки для експльоатації сірникового монополю. Пос. Бирка ствердив, що уряд Грабского не мав уповаження затягати цю позичку. Уст. 6. конституції жадає для цього закона. Тимчасом теперішній проект уряд вніс уже після затягнення позички. В дискусії над рефератом промовляли м. и. [illegible] Ровнярів і Вожиковскі. [illegible] на поставлення б. премієра і міністра скарбу Вл. Грабского в стан обвинувачення перед державним трибуналом.

Радянський договір проти льокарнських пактів.

Льондонські часописи повідомляють, що СРСР. приготовляється до заключення договорів із державами, які є з ним в приязних взаєминах, а то для контракції проти льокарнських договорів. Тепер ідуть переговори з Німеччиною для заключення договору покищо на три роки, подібно як із Туреччиною.

Правосл. церква в Польщі.

„Кур. Варш." повідомляє, що в колах близьких до синоду правосл. церкви в Польщі розглядають справу повороту церкви до канонічної соборности, цебто до участи вірних у виконуванні церковної власти й вибору епископів. В рос. церкві цього принципу не було від 200 літ, а введено його на московськім соборі 1918 р. Правосл. кремінецький епископ зрікся свого становища. Синод правосл. церкви в Польщі прийняв резигнацію до відома.

Зїзд у Рапальо.

Дня 29. XII. була в Рапальо стріча Мусолінія з Чемберленом. Хоч Чемберлен є в Італії не в політичних цілях, то, як повідомляє Агенція Стефані, оба державні мужі могтимуть обмінятися думками в важних справах. Підчас приватного обіду розмовляв Мусоліні з Чемберленом про найважніші політ. питання останніх днів. Виявилося, що можливо й корисно продовжати належно підготовану співпрацю між обома краями для узгіднення суперечних інтересів для добра вропейського мира.

Конференція мал. антанти відложена.

Білгородська „Правда" повідомляє, що конференцію держав мал. антанти відложено до весни з причини недалекої вже подорожі Бенеша до Женеви і Скшиньского до Праги. Конференція буде в Вельдеш.

Переговори з Друзами перервані.

Переговори Франції з Друзами Жувенель перервав, заявляючи, що іх домагання не мають основ для пертрактацій. Делегати Друзів із шейком Арсляном на чолі вернулися до дому. Повстанці обсадили околицю Асбеї, окружили порозміщувані в тій околиці фр. залоги.

Концентрація турецьких військ.

Англійські часописи повідомляють із Багдада, що на границі Мосуля відбувається велика концентрація турецьких військ.

Жидівські погроми в Москві.

„Руспрес" повідомляє, що заворушення, які відбулись в Москві, були звернені проти Жидів. Демонстранти демолювали жидів. крамниці. Порядок завели відділи козаків.

Закон про чужинців.

Дня 30. XII. в соймі йшла дискусія над законом про чужинців. Посли нац. меншин Волошин, Гартгляс, Єреміч, Козубський критикували закон, як ворожий нац. меншостям. Закон ухвалено в другім читанні.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 8·58 — 8·62 канад. дол. 8·35 — 8·40, чеські кор. 0·00·00 — 0·00,00 лєї 0·0·00 — 0·00·00, франки фр. 0·30·00 — 0·31·00, фр. швайц. 1·65 — 1·68, англ. фунти 37·00 — 40·00.

Золото. 20 кор. 32·00 — 32·50, 20 франк. 30·00 — 30·50; 20 марк. 36·00 — 36·50; 10 руб. 42·00 — 43·00.

Срібло. Австр. кор. 0·66·00 — 0·67·00, 5 ав. кор. 3·50 — 3·70, фльорени 1·70 — 1·80, рубл. [illegible] рубель дрібна монета 1·40 — 1·50.

Відгуки дня.

Бл. п. 1925 рік.

Ціла наша нація: Русини, Руснаки й Українці відважна прощала старий, а витала новий рік — на Маланки з 13. на 14. січня. Хоч і ніхто не вірив, що Новий Рік сам [illegible] починається, кожний, хто говорив менше або більше літературною українською мовою, менше або більше мішаючи польонізми чи москалізми — йшов стрічати Новий Рік... 13. січня.

Але просипаючись на другий день, писав у своїм деннику: „Вже два тижні тріває новий рік, а в моїх обставинах нічого не змінилося. Здається, що першого січня я встав лівою ногою з ліжка"...

Коли цілий світ починає новий рік першого, тяжко наломити навіть хору уяву, щоб починала його 14. січня.

Я, особисто, свято переконаний, що новий рік починається таки першого і тому чую, що старий рік скінчився.

Рахітичний з уродження і то передчасного, пішов між люде на поштурховище і глум. Але з часом поправився, вирівняв хребет, випростував ноги і став робити людям то вигоди, то пакости.

Вже щодо пакостей, то був небувалий мистець.

На злість Радянському Союзові і мені звів буржуазні держави до Льокарна. Радянському Союзові на злість тому, що там радили над замиренням світа, а мені тому, що після Льокарна зявився новий фейлетоніст „Ониськ".

На злість буржуазним державам дав урожай у Совдепії, який не тільки вижевить половину населення, але й поможе радянським республікам сплатити непризнані царські довги.

Еспанію і Францію болючо копнув чоботом Абд-Ель-Кріма, який має багато прикмет, а тільки одну хибу, — що не виступив до бою в 1918 році. Тоді був би неодного повчив, як бороняться рідний край.

Наробив 1925 рік лиха і нашим сусідам. Дав їм такого санатора до фінансів, що тепер їм ледве чи яка санаторія поможе.

Підніс американський долар до такої висоти, що аж пан Пайкерт мусів [illegible] в Бруховичах крикнути: „Oh [illegible] dollare?!..."

Витягнув процес Штайґера в хвилі, коли „Анонімна Держава" малощо не [illegible] лась дати позичку в нефальшований [illegible].

Намовив багатьох високих достойників опорожнювати державну скарбницю і [illegible] собою облекшувати тонучий корабель.

Ще багато пакостей далось би написать, але рука свербить написати і про [illegible], яке небіщик зробив за цілий рік [illegible] життя.

Минулий рік був спеціяльно прихильний для „національних меншостей" і [illegible] стично державних народів, а в першій мірі для Українців.

На Радянській Україні завів таку українізацію, що тамошні Українці мають тепер майже рівні права з Москалями. В кожнім своїм уряді можуть говорити по українськи, а в кожній кооперативі мають українське урядування. Навіть міністерства рад. України ведуть урядування на половину по українськи...

В Галичині минулий рік показався [illegible] дішнім батьком, дбайливим і кохаючим.

Розвинув українські партії до небувалої ширини, покрив сіткою їхніх організацій цілий край і кожній з них витичив [illegible] просту лінію діяльности.

Кожного громадянина запріг до народньої праці, без огляду на особисті вподобання, чи антипатії.

„Рідній Школі" — наніс таку гору складок, що вона не знає, де ті гроші подіти, а учителям дає платні відпустки.

„Просвіті" поміг розпродати усі свої і чужі видання, а Оренштайна задовольнив ще перед речинцем платности.

Кооператив „Український Театр" придбав стільки членів, що вона розглядається вже за місцем під другий будинок українського театру.

Українським купцям і ремісникам набрав таку силу рідної публики, що вони хочуть замикати інтереси, бо не можуть подонити замовлень.

Всім Галичанам, з огляду на їхню солідність приніс давно бажану і потрібну внутрішню консолідацію. Дай Боже ще таких пару років, а ми зайдемо там, де навіть не мріяли зайти.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне число нашого часопису сконфісковано за кілька останніх рядків статті „Кріза Польщі" і за кілька рядків новинки „Дисциплінарка за науку української мови".

— **Друкарський чортик.** У вчорашнім числі нашого часопису в останній мент при „ломанню" статей заголовок „На культурні теми", попав на місце „Політичних новин" і залишився в одній частині накладу нашого часопису.

— **Повені та катастрофи.** Різка зміна температури спричинила останніми днями у численних краінах Середньої Европи повені. Вже перед Різдвом ріки та струмки в Німеччині вказували на небезпеку. Околиці Рейну загрожені водою. Нормально вода в Рейні досягає до двох метрів; нині її рівень дійшов до 5·20. Навіть гори на висоті 1200 метрів тануть. У ріжних частинах Німеччини пересічна температура 12 степ. Цельсія. На мадярсько-румунськім кордоні повені вже стали катастрофою. Приблизно сто осіб згинуло. У Семигороді тисячі людей без [illegible]. Вода пориває хати і зносить [illegible] шляхи. За те в Ню-Иорку впали такі морози, що 20 осіб замерзло на смерть на протязі одного дня.

— **Роздьобують наше майно.** Польський шовініст, біскуп Фульман в Любліні, заложив коло своєі катедри єпархіяльний музей. Цей музей загарбав уже підчас австрійської окупації і опісля за українсько-польської війни багацько української старовини, яку загарбали з наших церков (найбільше на Холмщині) польські курати й инші польські військові. А тепер Фульман посилає до всяких православних церков одного свого ксьондза, який з наших церков забирає все, що лише цікавішого знайде.

— **Штайнгель-Стрільченко.** Під такою обєднаною фірмою виступав перед варшавським судом добродій, який від довшого часу працював у ріжних „вищих сферах": аристократичних та дипльоматичних — як злодій. Це бувший студент київської реальної школи і варшавського університету. Молодий, елєгантний, з широким жестом і ще ширшим жизнем. З діда-прадіда: Штайнгель; Стрільченко від 1919 р., коли вийшов до армії Петлюри. Де він не працював?! В українськім міністерстві закордонних справ, як член „Ліги народів та жочний", як [illegible] агент, як член дипльоматичних та [illegible] ських товариств, як самозванчий представник ріжних добродійних організацій. На цю темну особу звертав у свій час увагу Український Клюб, бажаючи відмежуватись від його вчинків, що [illegible] на рахунок українського громадянства. „Українська Студентська Громада" у Варшаві втратила через його руки 17000 золотих. Виступав він як співробітник польських часописів; на суді виголосив патріотичну польську промову, як це він бився в польській армії проти більшовиків, для добра бідних організував добродійні вечорі (з яких дохід ішов до його [illegible]). На суді ствердили, що він був уже [illegible] засуджений за ошуканство та фальшиве прізвище. Не диво, що коли такі добродії пустили коріння в таких наших установах, як міністерство закордонних справ, державні справи не могли стояти добре.

— **Чи варта женитись?** Паризькі часописи та журнали залюбки оголошують анкети на ріжні теми, звертаючись за відповідями до визначних письменників, [illegible] ців та артистів. Тижневик „Маріяж" (Подружжя), звернувся за такою відповіддю на питання „Чи варта женитись?". До цього додав такі питання: „Як закріпити кризі подруж у Франції", — чи така [illegible] потрібна, — якого характеру вона повинна бути, то-що. Люде здебільша відповідали на головне питання. Пані Кюрі, [illegible] нахідниця радія сказала, що цю проблему кожний мусить рішати зокрема, [illegible] себе: вона найшла в подружжі свое [illegible] ще „я" і бажає всім нареченим такого самого щастя. Марґеріт, автор відомого роману „Дівчур" каже, що інститут подружжа залежить виключно від економічної емансипації жінки. Коли ця емансипація вдасться, тоді зміст подружжя вповні зміниться. Артистка Ракель Меллєр є великою прихильницею подружжа, добачаючи в ньому найвищу форму щастя, а артистка Містенґет — ґаузує з тої форми, вказуючи на безліч прикладів довкола. За те два популярні французькі комики Біско (відомий усім з кіна) і Дранем є за подружжям. Перший пропонує податок на нежонатих, а другий каже, що не в силі висловитись про цю справу з повною компетенцією, бо був жонатий щойно тричі і сподіється після четвертої намірної спроби сказати рішуче слово.

— **Осідом нової „сх.-кат. церкви".** Новий польський твір на „знищення Русі" у формі східно-катол. церкви, який протеґував уступаючий воєвода на Волині Янушайтіс, полискав для себе кандидата Филипа Морозова, б. ректора духовної семинарії у Вильні. Його думали зразу поставити епископом тої церкви в Луцьку, але Єзуїти зробили так, що призначили його коло біскупа Пшездзєцкого в Янові біля Білої як дієцезіяльного референта для цеї нової церкви. Як відомо, мешканці (Українці) Білої і кількох сіл (м. Дикудова й инших) старалися [illegible] унітського священика і це видно [illegible] хочуть використати.

— **З львівської кримінальної** [illegible]. 30-літня асистентка [illegible] [illegible] (С.) у Львові застрілила [illegible]

цаті. Вона мешкала при своїй матері, вдовиці, одначе весь час просиджувала в мешканні лікаря, де він одночасно приймав клієнтів. Причина самогубства невідома. Є помимо тільки здогади щодо „нещасного кохання" асистентки супроти свого шефа лікаря. — Замостинівський бетонар Соя ставав перед судом за вбивство свого товариша Кища. Причина вбивства: образа, що Кищ не кланявся його жінці. Підчас бійки Кищ ударив Сою палицею, а цей його ножем. Сою засудили на 10 місяців важкої вязниці. — Самогубець, якому не вдалось отруїтися себе люміналем в арешті, Казимир Брось, сидів далі у вязниці за „саботаж" та крадіж кальошів. Утративши терпець, казав себе завести перед суддю, буцім-то для виявлення якоїсь тайни. У дальській секції III-ій учинив таку авантуру, що кинув у суддю Дзюжака каламарем і прийшов до рівноваги щойно тоді, коли вязничні дозорці та судові помічники силоміць вивели його зі салі. — Кілька днів тому подавали ми звістку про вбивство в білий день старої жінки Фаєрштайнової, у хаті Майблюма, на вул. Городецькій. Вбийників не найшли, за те поліція відкрила одну тайну в хаті Майблюма, а саме: було там чимало схованищ для цінних предметів, які він брав у застав. Злодії мусіли знати про це, бо скрізь полишили сліди крови.

— **Лист мешканців Ясенова Горішнього.** Дістаємо до поміщення такий лист з Ясенева Гор., в косівському повіті до повіт. маршалка п. Лісовского і п. косів. старости Пайончковского. Від 1922 р. війтує у нашому селі п. Стефлюк Дмитро, с. Івана, налоговий, непоправний пяк. З горівкою ніколи не розстається і все її в табівці носить. Запивається не тільки в коршмі, бо за його війтування громадська канцелярія стала коршмою до тої міри, що в ній пяні ригають. Не будемо згадувати, як дуже деморалізуючо впливає такий „уряд" на село. А завважимо, що на горівку треба мати гроші і то багато. Ясно тепер, чому наше село платить безпримірно несправедливі, найбільші в державі льокальні податки. Чому за війтом йдуть господарські толоки — проти одноголосного спротиву прибічної ради. Чому з гром. лісів пливуть війтові сплави. Чому наша громада носить уже жебрацьку торбу. Ще один рік такого війтування, а прийдеться нам шити другу торбу на плечі. Тому просимо і вас, п. маршалку і вас, п. старосто: ратуйте громаду від руїни, поки час. — Підписи.

— **Обдурювання наївних.** Уже кілька тижнів якийсь голяндський ошуканець, Ф. Стапшер, висилає з Амстердаму проспекти з обіцянками, що за одного голяндського ґульдена можна заробити 2000 гол. ґульденів. Річ проста: самому треба купити картку за одного ґульдена, а чотиром иншим таку саму картку відпродати. Кожний, хто пересилає свого ґульдена на адресу амстердамського „Промислованя" одержує чотири нові картки з тим самим дорученням. Коли шеста картка є вже в руху, тоді перша особа одержує 2000 ґульденів нагороди. Себто тоді, коли підприємець цьої льотерії заробив від 1365 осіб уже 5460 ґульденів. Щоби особи з другого ланцюга могли знову заробити по 2000 ґульденів, тоді треба би, щоби 1,397.760 осіб заплатило по чотири ґульдени. Ясно, що крім підприємця ніхто нічого не заробляє. Звертаємо увагу, що цю саму ідею пропаґує якась німецька фірма з вуглем і знаємо чимало наших людей, що вічно шукають наївних покупців на карти „легкого заробітку".

— **Крадіж портретів українських гетьманів** доконана недавно в одеськім археольогічнім музеєві. Доконали крадіжі бувші чорносотенні Москалі: професор Должевский (уч. ґімн. з Києва), ґенерал Мілісавлевич і якийсь Оксман. Крім українських портретів покрадено польські та инші монети високої цінности.

— **Школи у Чехословаччині.** На підставі минулорічної статистики було в чехословацькій республиці разом 1696 міських виділових шкіл з 327.483 учениками і 14.017 народніх шкіл з 1,466.563 дітьми. Зі загальної суми 1,794.046 учеників Чехословаків було 1.192.951. Українців 61,017, Німців 390.996, Мадярів 107.260, Поляків 14.881, Румунів 721, Жидів 24.563 і 1557 ріжних инших національностей. Щодо мови навчання то з українською мовою було 11 виділових і 459 народніх.

— **Капабляна як політик.** „Красная Газета" пише, що Капабланка приїхавши на шахові змагання до Москви, виконав також політичну місію доручену йому урядом Куби. У довгій розмові з комісарем здоровля Семашком, він інформувався про медичний та гиґієнічний стан у СРСР, щоби по повороті на рідну землю здати письменне справоздання.

— **Одяг радянських дипльоматів.** Народній комісаріят закордонних справ Радянського Союза вислав усім своїм дипльоматичним представникам на чужині доручення, щоби вони вважали на свій зверхній вигляд, який часто вражає чужинців. У всіх офіціяльних виступах повинні вони користуватись одягом прийнятим у даній середовищі: фраком, циліндром — тощо. Радянський уряд має намір завести пізнійше власну уніформу для своїх дипльоматичних представників.

Дописи.

Гуцульщина. *(Непроходимі нетри визиску й самоволі в косівському повіті.)* Заміщу вступ: безладдя і зловживання зростає в Польщі в рівному відношенні до віддалення від столиці. А зразу покажу читачеві світлини провірених вже фактів; світлини схоплені і на селі і в місті, що унагляднують жахливі відносини, в яких населення дусеться, відносини, які розковивають непроходимі нетри визиску й самоволі.

Зачинаю від Ославленого Ст. Пшибильского. Не згадувалося би про нього, якби не віддано йому управи Криворівні, найкращої гірської громади, йому, обтяженому куратедею, знаному з маринотраства й ин. „прикмет" (еротика). Тих кілька років вистало, щоби громаду Криворівню довести до стану свойого маєтку, то є до руїни. А жахливість теперішнього стану збільшують методи, якими послугувався: залякування, безсоромний визиск і вакликування на спокійних людей кривих заговів. Кожного вражала обставина, що в Криворівні повтаялися „протидержавні конспірації" і в Криворівні іх „розкривано", а на непрочуваюче нічого злого населення находили карні відділи з усім тягарем. А по кожному „успокоєнню" села являлись на загородах Ст. Пшибильского стада маржине, овець і ин. добра. Деколи в побиранні оплат від селян заховувавназву обережність, кажучи обговорити справу з Марічкою Данилюк, своєю любовницею. Ось коли карна експедиція наскочила на гори, багато селян скривалося зі страху по лісах. Ховався і Петро Потек, с. Івана, господар з Криворівні. Щодня навідували його доміку жовнірі: приходили вдень, страшили вночі. До краю тим усім розстроєна жінка Петра пішла до Ст. Пшиб., тодішнього комісаря, прохаючи в нього поради. І він її дав — натикуючи, щоби справу обговорила з Марічкою Д. А наслід був такий: за полишення Петра Потека у спокою дала його жена Марічці Д. один вовняний ліжник, 4 і пів метра полотна, вовняні клубки на попружку (крайку) і срку, яку сам Ст. Пшиб. вибрав. Цей приклад, то лише один дрібний фрагмент. А бувало знов, що безсоромно казав платити собі певну квоту. Прим. за потвердження (?) просьби Пилипа Зеленчука на полишення його сина Петра на волі до часу розправи побрав: 35 амер. долярів + 5 амер. долярів за написання (?) листу до когосьтам у тій справі. І цей приклад то лише крайок занавіси.

Гідно до нього достроювався Ян Томашевский, а може й перевисшив його. Томашевский з професії швець. Завдяки протекції декого з повіту приділено йому громадську писарку на села Ясенів і Криворівню і йому, невиспитованому, признано платню XII. категорії, себто понад 200 зол. місячно. Але ця платня була для Томашевского лише припіткою: всю свою увагу зосередив на бічні доходи і тут показався недосяжним майстром, здираючи людей зі всього. І так за виповнення зголошення на вдовину платню по упавших у війні жовнірах побирає від 23 до 40 золотих, у часі Долярового курсу 5'18 зол. То факти вже провірені. А ці гроші платили йому многодітні вдовиці, низи найбіднійшого пролетаріяту, жінки 50 процент і більше неспосібні до праці. Свої павукові сіти заставляв і на багатших. За написання заяви, що Пилип Геленчук, господар з Криворівні, ручить своїм маєтком за полишення на свободі його невинно арештованого сина, побрав 25 амер. долярів. За виявлення, що свідоцтво моральности для названого П. Зел. написане й висилане 50 зол. Це знов лише окрушини надужить. Вкінці так збуйнів-згордів, що займався (він католик!) переводженням розводів, жадаючи за один 4.000 зол. від Анни Могорук, жінки Василя з Криворівні, до чого безсоромно признається в судовій скарзі. Аж докотився до того, що в лютім ц. р. побрав з повітової каси в Косові 301 зол. і сховав до своєї кишені.

Обі пявки, що ссали кров нашого Гуцула, вже усунено. І не тільки їх. Теперішній староста Пайончковский і маршалок Лісовский стараються ніби проріднти і прояснити непроходимі нетри визиску. Чи їм це вдасться?

З судової салі.

Хіба ревуть воли, як ясла повні?

(Політичний процес українських селян у Львові.)

18-ий день розправи, 28. грудня 1925.

Прокуратор Ґютлер репдікує! Йому за порозумінням всіх оборонців відповідає адвокат д-р Лев Ганкевич. В годині пів до другої починає предсідник трибуналу Анґельский резюме. В годині 3 перериває своє резюме до слідуючого дня.

19 день розправи, 29 грудня 1925.

Предсідник кінчить резюме і о годині пів до 1-ої удаються присяжні на нараду. В годині 6. вечером присяжні вертають і предсідник лави присяжних Анджейовский оголошує вислід голосування.

Узнано винним:

1) Скрибайла злочину державної зради (§ 58 і 59, 3 злочинів грабунку (§§ 190, 192 і 194) і 3 злочинів публичного насиля з §§ 87, 98 і 99.

2) Костюка злочину державної зради і двох грабунків.

3) Дубинського злочину державної зради і двох грабунків.

4) М. Теліщука зл. держ. зради і двох грабунків.

5) Івана Теліщука державної зради і грабунку.

6) Ількова — зл. державної зради, рабункового убийства (§. 141 і двох грабунків). Присяжні приняли, що Ільків не мав укінчених 20 літ в часі поповнення злочинів.

7) Григорчука Василя — занедбання донесення (зл. з §. 61) і рабунку.

8) Заяця Василя — зл. з §. 61 і грабунку.

9) Загриновського — зл. з §. 61 і грабунку.

10) Семчука — зл. з §. 61 і грабунку.

11) М. Вишиванюка — зл. з §. 61 і грабунку.

12) Юрка Григорчука — зл. з §. 61 і грабункове убийство §. 141.

13) Черкаса — з §. 61 і 166—167 (підпал).

14) Степана Григорчука (зл. участи в грабунку (§. 195).

Девятьох а саме: Миколу Данищука, Дмитра Юркевича, Івана Гайового. Василя Роговича, Василя Вишиванюка, Антона Кузича, Василя Нагорняка с. Дмитра, Василя Нагорняка сина Миколи і Василя Григорціва увільнено від вини і кари.

20. день розправи.

Засуд.

В год. 1'30 проголосив трибунал засуд. Скрибайла Олександра і Костюка Василя засудив трибунал на кару смерти,

Дубинського Юрка на 5 літ тюрми,

Теліщука Миколу на 7 літ,

Івана Теліщука на 5 літ,

Ількова Миколу на 12 літ

Григорчука Василя на 4 літ,

Заяця Василя на 4 літ,

Загриловського Івана на 3 роки,

Семчука Василя на 4 роки,

Вишиванюка Мих. на 4 роки,

Юрка Григорчука на 6 літ,

Черкаса Василя на 6 літ,

Григорчука Степана на 15 місяців.

Разом дістали всі наведені обвинувачені 61 літ і три місяці кари.

Всі инші обвинувачені вийшли на волю. В справі засуду внесли оборонці в імени обвинувачених зажалення неважности і відклик щодо виміру кари.

Петрусь Радзикевич

найдорозший син Володимира й Марії, ученик академічної ґімназії,

перенісся на вічний спочинок по довгих терпіннях в 12 році життя дня 28. грудня 1925 р. Похоронний обряд відбувся дня 30. грудня о год 2'30 пополудни. В. И. П.

1034 1—1

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру під дир. О. Міткевича.

Яворів, саля Народного Дому.

1. І. Чорна Пантера і білий медвідь (пращальна вистава).

Немирів. Саля читальні „Просвіти".

2.І. „Воскресеніє".
3.І. „Вій".
4.І. „Вихрест".
5.І. „Маруся Богуславка" (пращальна вистава).

Рава руська. Саля „Сокола".

7.І. „Вій".
8.І. „Дні нашого життя".
12.І. „Маруся Богуславка".
13.І. „Лісова пісня".
14.І. „Ніч під Івана Купала".
15.І. „Чорна пантера і білий медвідь".

7—7

Членські вкладки до Українського Кр. Т-ва опіки н. інвалід. у Львові збиратиме від 1.І. 1926. п. Д. Козій за окремою повновластю.

1031а) 1—3

Памяти Олександра Мешуґи: Підняміши°сь зредаґувати памятеву книжку в честь визначного українського артиста й мецената, пок. Олександра Мешуґи, прошу всіх тих громадян (ок), що можуть написати спомини або статті на тему мистецької чи філянтропійної діяльности заслуженого Покійника, надсилати бажані матеріяли на мою адресу. — *Ів. Німчук* ред. „Діла".

VI. Запорізькі Ігрища. Важко-атлетичні змагання за мистецтво на 1925 рік як продовження VI. Запорізьких Ігрищ, відбудуться у Львові у вівторок, дня 2. лютого 1926 р. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. Того самого дня відбудуться також перші змагання в боксі за мистецтво Львова. Зголошення змагунів слати до дня 26. січня 1926 р. на адресу, „Український Спортовий Союз" у Львові вул. Руська ч. 20. „Сокіл-Батько".

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.